

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého **D.**, narodeného **X.**, bývajúceho u matky a zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny **K.**, **Ž.**, dieťa rodičov **I.**, bývajúcej v **K.** a **J.**, bývajúceho v **K.**, **o zníženie výživného**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. P 33/2001, na dovolanie otca **J.**, zastúpeného JUDr. **I.**, advokátom so sídlom v **P.**, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2008 sp. zn. 7 CoP 75/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2008 sp. zn. 7 CoP 75/2007 vo výroku, ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Košice I zo 6. februára 2007 č.k. P 33/2001-469 tak, že návrh na zníženie výživného zamietá, **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice I rozsudkom zo 6. februára 2007 č.k. P 33/2001-469 znížil výživné zo strany otca pre maloletého **D.** zo sumy 4 600 Sk na sumu 3 600 Sk počnúc dňom 29. septembra 2002, ktoré zaviazal otca platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky; zároveň vyslovil, že sa tým mení výška výživného určená rozsudkom Okresného súdu Košice II zo 17. mája 1999 č.k. 24 C 21/1996-99 v spojení s uznesením Okresného súdu Košice II z 15. februára 2000 č.k. 24 C 21/1996-106. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie oboch rodičov rozsudkom z 31. marca 2008 sp. zn. 7 CoP 75/2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrh na zníženie výživného zamietol a odvolanie matky odmietol.

Proti zmeňujúcemu výroku tohto rozsudku odvolacieho súdu podal otec dovolanie, v ktorom namietal, že konanie je postihnuté vadami v zmysle § 237 písm. f/ a g/ O.s.p. ako i že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že v odvolacom konaní rozhodovala sudkyňa JUDr. L., ktorá ešte ako sudkyňa Okresného súdu Košice II nesúhlasila s pridelením predmetnej veci (vtedy vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 26 P 72/2005) z dôvodu, že sa cíti byť pre vzťah k otcovi maloletého dieťaťa vo veci zaujatá. Ďalej uviedol, že odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom tým, že rozhodol bez nariadenia pojednávania, hoci doplnil dokazovanie, ku ktorému účastníkom neumožnil sa vyjadriť. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za vecne nesprávne a vyčítal odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal ním predloženými dôkazmi a nevysporiadal sa so všetkým jeho námietkami, z ktorých dôvodov považoval rozhodnutie aj za nepreskúmateľné. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým jeho návrh na zníženie výživného pre maloletého zamietol, zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Matka maloletého ani kolízny opatrovník sa k dovolaniu otca nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto

veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Osobitne však treba zdôrazniť, že v zmysle § 238 ods. 4 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva, alebo o osvojení.

V danom prípade dovolanie smeruje proti rozsudku vydanému vo veci úpravy výživného pre maloleté dieťa, teda vo veci upravenej zákonom o rodine (pričom nejde o rozsudok o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva, alebo o osvojení). Napadnutý rozsudok teda nevykazuje znaky rozsudku, proti ktorému je dovolanie prípustné, ale znaky rozsudku, v prípade ktorého je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená (viď § 238 ods. 4 O.s.p.).

Dovolanie otca maloletého by vzhľadom na to bolo procesne prípustné, len ak by v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k vade konania v zmysle § 237 O.s.p.

So zreteľom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť, skúmal odvolací súd, či konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, nie je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

So zreteľom na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že v prejednávanej veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezáujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Uvedenému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu k veci alebo jeho osobného vzťahu k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom, ktorý by mohol ovplyvniť jeho objektívny pohľad na vec a preto vyvoláva pochybnosti o jeho nezáujatosti. Pomer sudcu k veci je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia vo veci. Môže ísť o prípady, ak je sudca priamo zainteresovaný na výsledku konania (napr. je účastníkom konania), prípadne má na tomto výsledku nepriamy záujem (napr. ako vedľajší účastník) alebo získal informácie o veci tzv. neprocesným spôsobom, t.j. inak ako dokazovaním a vnímaním všetkého, čo vyšlo za konania najavo v zmysle § 132 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri svojom rozhodovaní vychádzal z ustálenej súdnej praxe, v zmysle ktorej existencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (viď R 59/97). Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danej veci išlo o prípad, kedy pred odvolacím súdom rozhodovala vylúčená sudkyňa.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že sudkyňa odvolacieho súdu JUDr. L. po tom, čo Okresný súd Košice I uznesením z 13. januára 2005 č.k. P 33/2001-242 preniesol svoju miestnu príslušnosť v konaní o návrhoch otca na úpravu styku s maloletým D. a zníženie

výživného na Okresný súd Košice II, a po tom, čo elektronickou podateľňou Okresného súdu Košice II bola vec náhodným výberom pridelená sudkyňi tohto súdu JUDr. L. a evidenčne sa viedla pod sp. zn. 26 P 72/2005, písomným podaním zo 17. marca 2005 predložila vec podľa § 15 O.s.p. predsedovi Okresného súdu Košice II a žiadala o jej pridelenie do iného senátu s odôvodním, „že sa cítim byť vo veci zaujatá, nakoľko otca maloletého dieťaťa poznám. Ide o účastníkov, kde som rozhodovala o úprave práv a povinností. Následne po rozhodnutí sa otec dieťaťa na mňa kontaktuje cez spoločných priateľov a snaží sa v sporoch s matkou ovplyvňovať.“ (viď č.l. 245 spisu). Na základe pokynu predsedu súdu bola vec náhodným výberom pridelená JUDr. D., ktorá následne v zmysle § 177 ods. 2 O.s.p. predložila vec Krajskému súdu v Košiciach z dôvodu nesúhlasu s prenesením príslušnosti. Krajský súd v Košiciach uznesením zo 17. augusta 2005 sp. zn. 3 NcC 50/2005 rozhodol tak, že na konanie je miestne príslušný Okresný súd Košice I. Následne v danej veci o odvolaní oboch rodičov maloletého dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo 6. februára 2007 č.k. P 33/2001-469 rozhodol senát Krajského súdu v Košiciach v zložení predsedníčky senátu JUDr. A. a členiek senátu JUDr. A. a JUDr. L. rozsudkom, ktorý je zo strany otca maloletého napadnutý dovolaním.

Nakoľko samotná sudkyňa JUDr. L. ešte ako sudkyňa Okresného súdu Košice II sama oznámila subjektívne pochybnosti o dostatku svojej schopnosti prejednať a rozhodnúť vec nestranne a nezaujato, keď uviedla že pre osobný vzťah k otcovi maloletého dieťaťa sa cíti byť vo veci zaujatá, uvedená skutočnosť svedčí o existencii vzťahu relevantného z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. a vyvoláva pochybnosti o nezaujatosti menovanej sudkyne pri prejednávaní a rozhodovaní predmetnej veci v konaní o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo 6. februára 2007 č.k. P 33/2001-469. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je táto okolnosť dôvodom pre vylúčenie menovanej sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci.

Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd preto dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté vadou, zakladajúcou prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. g/ O.s.p. Táto vada je natoľko závažná, že v jej dôsledku nemôže obstať zmeňujúci výrok rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolací súd v zmysle § 243b O.s.p. zrušil bez toho, aby skúmal existenciu iných väd konania namietaných dovolateľom v dovolaní a posudzoval jeho správnosť z iných hľadísk.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. februára 2009

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková